

La historicitat de la Bandera

La historicitat de la bandera blavera

Autor: Lluís Brines

Data de publicació: 24-09-2020

La bandera blavera és la bandera de la ciutat de València només des de finals del segle XIX i no la del País Valencià. És el resultat d'una incompetent restauració. Article d'En Lluís Brines.

La bandera blavera és la bandera de la ciutat de València des de finals del segle XIX i no la del País Valencià. És el resultat d'una incompetent «restauració» de l'emblema de la ciutat, que originalment era un penó quadribarrat i bocellat —és a dir en forma d'ampolla o botella—, com les que hi ha en totes les viles reials del Regne de València.

I és que les nostres ensenyes antigues tenien aquesta forma bocellada, com ho mostren les pintures del Castell d'Alcanyís, quasi coetànies a la conquesta de València.

Que aquesta «restauració» o reforma es produí ho demostra clarament aquest poema de Lluís Cebrián, del tercer quart del segle XIX:

"Hi ha qui diu qu'entusiasme no sent huí
al vóret, perquè aquella no pots ser:
Perque son tons brodats de un novell fer,
y per qu'es, pera vell, ton domás fi.
Qu'es com dir, que Valencia no está así,
la d'En Jaume, de March y de Ferrer,
perque hermosa y moderna es vá refer
ab empedrats, y fonts, y llums sens fi.

Aixó ho diuen mals fills y mals germans,
que d'amarte, vergonya es fan tan sols
quant d'Espanya se venen braus amans..
Déixals dir; pero fuig d'eixos estols,
que'ls que no saben ser bons valencians,
manco encara sabrán ser espanyols."

Transformació de la bandera de la
ciutat de València durant el s. XIX".

Notem com ací se'ns diu que a la senyera originària se li han afegit empedrats, y fonts, y llums sens fi. És, doncs, amb aquesta intenció que l'enssenya reformada inclouria, molt innocentment, una franja blava —o grisenca. La intenció de tot plegat era la de donar lluentor a la part més important, aquella que els blavers posteriorment han menyspreat: les quatre barres. Com veiem, no es va tractar d'imitar cap corona, com alguns han dit, sinó que més aïna es va tractar de redissenyar la bandera artísticament, amb imitació de pedres precioses, les quals havien d'ornar el nucli originari quadribarrat de la senyera. Cebrián, inclús, ho clarifica molt més, en dir, de la senyera reformada, que són tons brodats de un novell fer. I més avant, també, en afegir que la senyera originària quadribarrada hermosa y moderna es vá refer. No tenim una data precisa de la composició d'aquest poema, però si ens orientem per la data de publicació de l'obra col·lectiva editada per Constantí Llobart, anomenada Los fills de la morta viva (1878), en la qual hi ha aquest poema, podem deduir que l'afegit blau o grisenc a la senyera originària deu ser d'aquella època. I molt més clarament encara. Disposem d'una prova d'aquesta modificació: un trosset de la senyera tallada que li regalà al 1849 l'Ajuntament de València a l'historiador Vicent Boix, trosset que posteriorment va ser propietat particular del venerable valencià Pere Maria Orts i Bosch i que aquest al seu torn el va donar a l'Ajuntament de València. Baix del tros del tela, hi podem llegir: Noble girón del pendón antiguo de Valencia que data desde el año 1240 regalado por el Excmo. Ayuntamiento de Valencia de 1849 a D. Vicente Boix. Aquesta seria, doncs, a manca d'altres proves més concretes, la data a partir de la qual (o si més no, una data molt propera) es modificà la primitiva senyera de la ciutat.

Tros tallat del senyera: La llegenda diu: "Noble girón del pendón antiguo de Valencia que data desde el año 1240 regalado por el Excmo. Ayuntamiento de Valencia de 1849 a D. Vicente Boix."
Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge.

Respectem els que estimen la bandera blavera i la senten com a pròpia, però la veritat s'ha de dir. Tot això en definitiva, ja ho afirmà l'esmentat Pere Maria Orts, heraldista, en el seu gran assaig Història de la senyera al País Valencià, on demostra com l'emblema heràldic únic de l'antic Regne de València era l'emblema quadribarrat. Aragó o el Principat de Catalunya tenien a més, altres emblemes, com la creu d'Ènnec Aritza (Aragó), la creu de Sobrarb (també a Aragó) o la creu de sant Jordi (a Catalunya i Aragó).

Ha estat lamentable tota la manipulació blavera al voltant d'aquest tema durant tants anys, si bé amb aquestes manipulacions ja hi comptàvem. Més lamentable és, en canvi, la manipulació d'alguns historiadors novells de tendència neoblavera, com Vicent Baydal o Ferran Esquilache, que no són heraldistes però en canvi es permeten el luxe de tirar per terra el treball d'un intel·lectual que sí que va ser un gran heraldista: el citat Pere Maria Orts. Però ja diuen que la ignorància és molt atrevida.

Penó de la conquesta

Lluís Brines

Podeu trobar una primera versió d'aquest article al "Diari la Veu" del 17 d'abril del 2017
<https://www.diarilaveu.com/veu/72842/la-historicitat-de-la-bandera>